

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากงานประจำสู่งานวิจัย (R2R) ครั้งที่ 8

“R2R สร้างสรรค์ สู่การเปลี่ยนแปลง”

วันพฤหัสบดีที่ 23 กรกฎาคม 2558

ณ ชั้น 2 อาคารศูนย์การประชุมอิมแพ็ค ฟอรั่ม เมืองทองธานี

R2R Clinic “เขียนให้ถึง R2R ดีเด่น”

เวลา 13.00 – 16.00 น. ห้อง Sapphire 202

เอกกนก พนาคำรง

สังกัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

วิทยากร	ผศ. พญ.อนัญญา พงษ์ไพบูลย์	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
	ดร.ผาสุข แก้วเจริญตา	โรงพยาบาลลับแล
	นายสุพัฒน์ สมจิตรสกุล	โรงพยาบาลบางหว้า
	นพ.วิศิษฐ์ สงวนวงศ์วาน	โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี
ผู้นำสนทนา	ศ.นพ.สมบูรณ์ เทียนทอง	คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ความเป็นมาของการจัดกลุ่มประกวด R2R เนื่องจากแต่ละปีที่ผ่านมาจะเห็นความแตกต่างของผลงานวิจัยจึงเกิดการจัดกลุ่มประกวดเพื่อความชัดเจน เกิดความเป็นธรรมของนักวิจัย และช่วยให้กรรมการทำงานได้สะดวกขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ งานบริการระดับปฐมภูมิ งานบริการระดับทุติยภูมิ งานบริการระดับตติยภูมิ งานสนับสนุนบริการ งานสนับสนุนบริหาร KM และการศึกษา และนวัตกรรม (สิ่งประดิษฐ์) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ด้านกระบวนการวิจัย และด้านผลลัพธ์และการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งแต่ละกลุ่มเกณฑ์การให้คะแนนจะมีความแตกต่างกัน

จุดประสงค์ของการจัดประกวด R2R ดีเด่น เพื่อให้ผู้ที่มีเรื่องราวดีๆ ใช้ประโยชน์ได้จริงมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนให้ผู้อื่นได้เห็นถึงประโยชน์และการนำไปใช้ เน้นวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างและนอกกรอบเพื่อเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่น และเป็นผลงานที่มีคุณภาพ มีคุณค่าเพียงพอต่อการเผยแพร่ ประเด็นสำคัญคือไม่ต้องการให้เป็นการแข่งขัน สำหรับขั้นตอนการพิจารณาผลงานว่าเป็น R2R จริงนั้นมีหลักเกณฑ์ 4 ข้อคือเป็นปัญหาจากการทำงานประจำจริง ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานนั้น ตัวชี้วัดสะท้อนผลที่เกิดกับผู้ป่วยหรืองานโดยตรง และมีการนำผลไปใช้แก้ปัญหาและยังปฏิบัติอยู่ตัวอย่างประเด็นที่ไม่ใช่ปัญหาจากงานประจำ เช่น การคาดว่า จะเป็นปัญหา ไม่ได้เกิดขึ้นจริง เป็นโครงการหรือกิจกรรม อยู่ระหว่างการค้นหาปัญหา และเป็นสิ่งที่อยากรู้เอง

การเขียนงานวิจัยเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนทำวิจัยด้วยการวางแผนที่ดี ซึ่งการที่จะเขียนได้ดีของที่มีในมือต้องดีด้วย โดยเริ่มตั้งแต่การตั้งคำถามวิจัยต้องตรงประเด็น การดำเนินการวิจัยต้องสอดคล้องกับคำถาม ซึ่งจะส่งผลถึงการสรุปผลการวิจัย

การตั้งชื่อเรื่องไม่ควรเป็นชื่อโครงการ สามารถปรับชื่อโดยดึงผลจากการวิจัยมาใส่ในชื่อเรื่องได้ ควรมีความกระชับ ไม่ยืดเยื้อ ไม่ใช่คำสร้อย และไม่ควรวาดเขียนคำที่ยากเกินไปจนทำให้คนอ่านไม่เข้าใจ

รูปแบบการเขียน (Structure abstract) เป็นส่วนสำคัญที่ใช้เป็นแนวทางในการเขียนผลงาน โดยมีความยาว 2,600 ตัวอักษรรวมวรรค เท่ากับ 500 คำ ซึ่งมีวิธีการเขียนแต่ละขั้นตอนดังนี้

- **บทนำ** เป็นส่วนที่บอกตัวตน การค้นพบปัญหาว่าอยู่ส่วนไหนเพื่อคิดหาทางแก้ไขโดยการทบทวนวรรณกรรม มีทฤษฎีประกอบเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ เมื่อทบทวนวรรณกรรมแล้วไม่พบให้ระบุว่า “จากการทบทวนวรรณกรรมไม่พบข้อมูลส่วนนี้ หรือไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อน” “ไม่ด้วยใช้คำว่า “อาจจะ” ควรเขียนให้เนื้อหาร้อยเรียง กระชับ ประเด็นหลักที่สำคัญ เชื่อมให้ถึงปัญหาของการทำวิจัย และเพื่อให้ตรงกับบริบทของ R2R ดีเด่น ควรแสดงให้เห็นถึงการเกิดกระบวนการเรียนรู้จากปัญหา และการนำไปใช้ประโยชน์

- **วัตถุประสงค์** คือ สิ่งที่ต้องรู้ หรือทำให้เกิดผลเมื่อกระบวนการวิจัยเสร็จสิ้น ไม่ควรเป็นข้อมูลที่คิดไปเอง ควรเริ่มต้นจากประเด็นที่สนใจและเข้าสู่กระบวนการทบทวนว่าสิ่งที่ทำมีมาตรฐาน แนวทางหรือแนวคิดที่เกิดขึ้นอย่างไร แล้วนำแนวคิดนั้นไปเทียบเคียงกับข้อมูลครั้งก่อน และเทียบเคียงข้อมูลในพื้นที่เพื่อนำไปสู่การตั้งโจทย์ปัญหาการวิจัย โดยเชื่อมโยงกับปัญหาเดิม

- **วิธีการศึกษา หรือการออกแบบการวิจัย** เริ่มจากการศึกษาโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์เพื่อออกแบบการวิจัย โดยใช้สถานการณ์ปัญหาและทฤษฎีเป็นตัวจับ แต่การทำวิจัย R2R ทฤษฎีจะเป็นส่วนหนึ่งในการนำมาอ้างหรือการทบทวนวรรณกรรม ซึ่ง “วงจรของทฤษฎี” มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ออกแบบการสุ่มตัวอย่าง กำหนดนิยามเพื่ออธิบายความเฉพาะเจาะจง เครื่องมือวิจัยต้องมีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือและบอกค่าที่ได้จากการตรวจสอบ กระบวนการรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนที่สำคัญควรบอกถึงวิธีการรวบรวม การวิเคราะห์ข้อมูลควรแสดงค่าที่ชัดเจน และการสรุปอ้างอิงต้องนำแนวคิดหลักมาอภิปรายผล รวมถึงบอกข้อมูลในส่วนของการนำไปใช้และการเผยแพร่

การออกแบบการศึกษาที่ดี ควรเลือกปัญหาที่พบจากหน้างาน และเชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณภาพของงานต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ หรือเลือกจากนโยบายต่างๆ ที่ต้องดำเนินงานและยังขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สำคัญในการออกแบบงานให้มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดโจทย์วิจัยตามบริบทของหน่วยงานและสถานการณ์ปัญหาของแต่ละพื้นที่

การออกแบบโจทย์วิจัย ควรออกแบบที่กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนากระบวนการให้ดีขึ้น ให้มีความสำคัญกับการพัฒนามาตรฐานเชิงประจักษ์ โดยใช้กระบวนการพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย และงานวิจัยควรพัฒนางานร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาชีพ ทำให้เกิดการแก้ปัญหา และเกิดทักษะในด้านการออกแบบในเชิงระบบที่มีความชัดเจนมากขึ้น

- **ผลการศึกษา หรือผลลัพธ์การวิจัย** ควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือนวัตกรรมที่ได้ทำขึ้นมา ควรแสดงถึงนวัตกรรมที่ประดิษฐ์ขึ้นมาว่ามีผลลัพธ์และใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างไร การวัดผลลัพธ์ควรมีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ ไม่ควรแสดงจากความรู้สึก และควรวัดถึงประสิทธิภาพที่จับต้องได้ (Quality Criteria) มีเนื้อหาที่สั้น กระชับ ตรงประเด็น ดังนั้นถ้ามีการวางแผนที่ดี จะทำให้เขียนผลลัพธ์ได้ง่าย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

- **สรุปผลการศึกษา** ควรเขียนหลังผลการวิจัยเพื่อสรุปประเด็นสำคัญ รวมถึงการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ ซึ่งควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของการวิจัย มีการใช้ในหน่วยงานตั้งแต่เมื่อไหร่ มีการขยายผลไปใช้ในหน่วยงานอื่นหรือไม่อย่างไร รวมถึงมีผลลัพธ์จากการนำไปใช้อย่างไร หลังจากการทดลองใช้ระยะหนึ่ง ควรมีการวัดผลซ้ำเพื่อยืนยันถึงประโยชน์จากการวิจัยว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง ระหว่างการนำผลงานไปใช้ประโยชน์ควรมีการเผยแพร่ผลงานโดยสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อสารภายในหน่วยงาน ภายในองค์กรรูปแบบต่างๆ นำเสนอผ่านเวทีการประชุมวิชาการ สัมมนา ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ การตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่สังคมผ่าน Website, Social media ต่างๆ เป็นต้น

สรุปข้อเสนอแนะในการทำวิจัยให้ถึง R2R ดีเด่น แบ่งเป็น 3 ระยะคือ **ระยะที่ 1 เตรียมก่อนทำ R2R** เป็นการเริ่มต้นจากการตั้งใจที่จะแก้ปัญหาจากงานประจำจริง เก็บข้อมูลตั้งแต่เริ่มเห็นปัญหา แสดงข้อมูลจริง เป็นปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการบริหารจัดการ มีการทบทวนวรรณกรรม และปรึกษาผู้รู้ **ระยะที่ 2 ทำวิจัย R2R** เป็นการทำวิจัยจริง เก็บข้อมูลจริง มีความซื่อสัตย์ ทำรายงานการวิจัย นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ถ้าได้ผลดีต้องเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่นและติดตามผล โดยถ้าเกิดประโยชน์จริง จึงเตรียมส่งเข้าประกวด R2R ประจำปี และ**ระยะที่ 3 ติดตามผล ก่อนส่ง R2R ประจำปี**ผู้ส่งเรื่องควรพิจารณาว่าเรื่องที่จะส่งมีคุณภาพ มีประโยชน์ต่อผู้ฟัง สามารถนำไปใช้ได้จริง ตรงกับ R2R จริง เมื่อเผยแพร่แล้วผู้อื่นสามารถนำไปใช้ได้ ก่อนส่งควรให้เพื่อนอ่าน Abstract ว่าเข้าใจหรือไม่ จากนั้นจึงส่งผลงานได้

ช่วงท้าย วิทยากรและผู้นำสนทนาแต่ละท่านได้ให้ข้อเสนอแนะในการ เขียนให้ถึง R2R ดีเด่นดังนี้
ผศ. พญ.อนัญญา พงษ์ไพบูลย์ กล่าวว่า **“อย่ามองเป็นเป้าหมายของการทำ R2R ให้มองเป็นการเรียนรู้ สุขกับการทำ แล้วรางวัลจะเป็นของแถม”**

ดร.ผาสุข แก้วเจริญตา กล่าวว่า **“ความรู้ ไม่เท่าเรียนรู้ R2R คือการเรียนรู้”**

นายสุพัฒน์ สมจิตรสกุล กล่าวว่า **“ความสอดคล้องต้องมีแต่ต้นจนจบ”**

นพ.วิศิษฐ์ สงวนวงศ์วาน กล่าวว่า **“ตั้งใจแก้ปัญหาดีกว่า ถ้าคิดว่างานดีแล้วก็ตัดสินใจส่ง”**

ศ.นพ.สมบูรณ์ เทียนทองกล่าวว่า **“Learning by doing เรียนรู้ไปเรื่อยๆ จะดีเอง ถ้ามุ่งรู้ การเรียนรู้จะดีขึ้น”**